

Міністерство освіти і науки України
Державний заклад „Луганський національний університет імені Тараса Шевченка”
Факультет природничих наук
Кафедра садово-паркового господарства та екології

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

«ВИРОБНИЧА (ПЕРЕДДИПЛОМНА) ПРАКТИКА»

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	10 Природничі науки
Спеціальність	101 Екологія
Освітня програма	Екологія
Форма навчання	Денна/заочна
Розробники	<p>Попов Євген Вадимович – доктор технічних наук, професор, професор кафедри садово-паркового господарства та екології Портфоліо: http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2022/01/popov_e.pdf</p> <p>Петренко Сергій Віталійович – кандидат біологічних наук, доцент, доцент кафедри садово-паркового господарства та екології Портфоліо: http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2022/01/petrenko_s.pdf</p> <p>Тупіков Андрій Ігорович - кандидат біологічних наук, старший викладач кафедри садово-паркового господарства та екології. Портфоліо: http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2022/01/resume_tupikov.pdf</p> <p>Блінкова Олена Ігорівна - доктор біологічних наук, старший науковий співробітник, професор кафедри садово-паркового господарства та екології. Портфоліо: http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2022/01/blinkova_o.pdf</p> <p>Коробкова Ганна Володимирівна - кандидат географічних наук, доцент кафедри садово-паркового господарства та екології. Портфоліо: http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2022/01/korobkova_g.pdf</p>
Контактна інформація	<p>Попов Євген Вадимович – e-mail: zhenya.popov.46@gmail.com</p> <p>Петренко Сергій Віталійович – e-mail: glabraherniaria@gmail.com</p> <p>Тупіков Андрій Ігорович - e-mail: a.i.typicov@gmail.com</p> <p>Блінкова Олена Ігорівна - e-mail: elena.blinkova@gmail.com</p> <p>Коробкова Ганна Володимирівна – e-mail: korobkova.ann@gmail.com</p>
Курс	четвертий
Семестр	восьмий
Обсяг дисципліни	9 кредитів ECTS / 270 годин.
Форма контролю	Диференційований залік (8 семестр)
Мова викладання	Українська
Анотація дисципліни	Практика здобувачів вищої освіти – невід’ємна складова частина освітньої програми підготовки фахівців усіх освітніх рівнів; обов’язкова ланка підготовки висококваліфікованих фахівців, забезпечення їхньої конкурентоспроможності й можливості працевлаштування на

	вітчизняному та європейському ринках праці.
Мета та завдання практики	Закріплення знань, отриманих у процесі навчання, здобуття базових і професійних компетентностей для прийняття самостійних рішень під час роботи в реальних ринкових, виробничих та економічних умовах, набуття досвіду під час виконання фахових завдань, ознайомлення здобувачів вищої освіти з умовами праці на виробництві, у природоохоронному закладі, оволодіння сучасними методами, формами організації та знаряддями праці в сфері екології.
Результати навчання	<p>Очікувані результати успішного проходження виробничої практики;</p> <p>опановані знання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - цілі і завдання виробничо-господарської та екологічно-природоохоронної діяльності підприємства; - особливості формування, функціонування підрозділів, діяльність яких орієнтована на екологізацію виробничого процесу. - вивчення питань охорони праці, створення оптимальних мікрокліматичних умов на робочих місцях, заходів з протипожежної безпеки та надзвичайних ситуацій; - ознайомлення з рівнем екологічно просвітницької роботи серед спеціалістів підприємств та населення. - ознайомлення з постановами і рішеннями директивних органів місцевої влади; - ознайомлення з державними стандартами, будівельними нормами і правилами, вживаними у сфері природоохоронної діяльності сільськогосподарських та промислових підприємств. <p>сформовані вміння та навички:</p> <ul style="list-style-type: none"> - використовувати методи оцінки впливу господарської діяльності на навколишнє середовище; - розраховувати економічний збиток від забруднення навколишнього середовища підприємствами виробничої сфери; - розробити систему заходів, що формують екологічну політику підприємства; - обґрунтувати необхідність впровадження системи екологічного контролю на підприємстві; - вміти обирати та застосовувати програмні засоби, інформаційні технології та ресурси Інтернету для інформаційного забезпечення професійної діяльності; - розробляти систему інформаційного забезпечення екологічного моніторингу на підприємстві; - аналіз і складання матеріально-енергетичного балансу виробництва; - вибирати оптимальний варіант природоохоронних заходів стосовно виробничої специфіки певного підприємства; - здійснювати виробничий екологічний контроль та приймати участь в комплексному екологічному моніторингу всіх компонентів довкілля; - ознайомлення з методами роботи контрольних екологічних служб (екологічної експертизи та інспекції); - ознайомлення з енерго- та ресурсозберігаючим устаткуванням і технологіями на виробництві; - ознайомлення з рішеннями по автоматизації і механізації роботи очисних споруд і обладнання на підприємстві;

- вивчення нормативної та технічної документації з питань стандартизації продукції та природоохоронної діяльності;
- застосування вимог ДСТУ, ЄСКД і технічної документації для розробки природоохоронних заходів згідно зі стандартами ISO 14 001;
- ознайомлення з рівнем екологічно просвітницької роботи серед спеціалістів підприємств та населення;
- здатність працювати в команді;
- самостійно здобувати знання у галузі екології, охорони довкілля та збалансованого природокористування; орієнтуватися в постійному потоці наукової інформації.

сформоване ставлення до усвідомлення

- соціальної значущості та визначальної ролі професії еколога для подальшого поступального розвитку суспільства;
- необхідності прагнути діяти соціально, відповідально та свідомо

Успішна реалізація завдань освітнього компонента забезпечує формування ряду загальних та спеціальних (фахових, предметних) компетентностей:

Інтегральна компетентність (ІК):

ІК 1 Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та вирішувати практичні проблеми у сфері екології, охорони довкілля і збалансованого природокористування, що передбачає застосування основних теорій та методів наук про довкілля, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 6. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК 7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК 8. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК 9. Здатність працювати в команді.

ЗК 10. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК 11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

Фахові компетентності (ФК):

ФК 1 Знання та розуміння теоретичних основ екології, охорони довкілля та збалансованого природокористування

ФК 11. Здатність інформувати громадськість про стан екологічної безпеки та збалансованого природокористування.

ФК 13. Здатність до участі в управлінні природоохоронними діями та/або екологічними проектами.

Програмні результати навчання:

ПР 10. Уміти застосовувати програмні засоби, ГІС-технології та ресурси Інтернету для інформаційного забезпечення екологічних досліджень.

ПР 14. Уміти доносити результати діяльності до професійної аудиторії та широкого загалу, робити презентації та повідомлення.

ПР 17. Усвідомлювати відповідальність за ефективність та наслідки реалізації комплексних природоохоронних заходів.

ПР 18. Поєднувати навички самостійної та командної роботи задля отримання результату з акцентом на професійну сумлінність та відповідальність за прийняття рішень

ПР 19. Підвищувати професійний рівень шляхом продовження освіти та самоосвіти.

	<p>ПР 21. Уміти обирати оптимальні методи та інструментальні засоби для проведення досліджень, збору та обробки даних.</p> <p>ПР 22. Брати участь у розробці проектів і практичних рекомендацій щодо збереження довкілля.</p> <p>ПР 23. Демонструвати навички впровадження природоохоронних заходів та проектів.</p>
Передумови вивчення дисципліни	Комплекс професійних освітніх компонентів теоретичної та практичної підготовки.
Форми, методи викладання та навчання	<p>Пояснення, бесіда, інструктаж, індивідуальні консультації.</p> <p>За умов карантинних обмежень запроваджується дистанційна система консультацій з керівником виробничої практики (відео конференції на платформі Microsoft Teams - https://teams.microsoft.com/_#/school/teams-grid/General?ctx=teamsGrid, використання матеріалів «Освітнього порталу» - http://do.luguniv.edu.ua/course/view.php?id=28742) або змішана форми навчання.</p>
Обладнання	Обладнання бази практики, мультимедійне обладнання, ноутбук
Діяльність здобувача	<ul style="list-style-type: none"> - ознайомлення з програмою практики; - проходження інструктажу з охорони праці, техніки безпеки, протипожежної безпеки та виробничої санітарії; - виконання завдань, які передбачені програмою практики і відповідно до вказівок її керівників; - суворе дотримання правил техніки безпеки, протипожежної безпеки та виробничої санітарії; - несення відповідальності за виконану роботу; - опанування теоретичного та практичного матеріалу під керівництвом викладача (керівника практики від університету/від бази практики); - збір та обробка матеріалу для кваліфікаційної роботи; - ведення щоденника практики та своєчасна підготовка письмового звіту за результатами практики; - підготовка презентації та публічний захист звіту практики.
Забезпечення виконання принципів академічної доброчесності	<p>Під час навчання учасники освітнього процесу зобов'язані дотримуватись академічної доброчесності: етичних принципів та визначених Положенням «Про академічну доброчесність учасників освітнього процесу ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»» правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання, та провадження наукової діяльності http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2020/06/poloj_akadem_dobro_3.pdf. Дотримання академічної доброчесності передбачає: самостійне виконання завдань поточного та підсумкового контролю; посилення на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право; надання достовірної інформації про результати власної діяльності.</p>
Feedback курсу	<p>Зворотній зв'язок здійснюється на основі чату, системи повідомлень на сторінці ОК на освітньому порталі ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка та опитування здобувачів гарантом освітньої програми</p> <p>https://docs.google.com/forms/d/17XeHhln736K_slmxFe9bTYKoACwpZFw1gLIVFTysiLM/edit?ts=62037774</p>

Програма виробничої практики

1. Виділення робочих місць.
2. Одержання інструктажу з техніки безпеки і виробничої санітарії.
3. Проведення вступної лекції-бесіди керівника практики від бази практики.
4. Висвітлити науково-прикладне значення отриманих результатів для їх застосування.
5. Проаналіз біологічного потенціалу досліджуваної території для визначення специфіки еколого-ситуаційних задач.
6. Обрання методи геоекологічних, соціоекологічних, ландшафтноекологічних, геохімічних, геофізичних та інших екологічних досліджень для оцінки стану екосистеми.
7. Обрання методи для експертної оцінки антропогенних навантажень на екосистеми.
8. Обрання методи для визначення стійкості екосистеми.
9. Проаналізувати отримані результати, використовуючи математико- статистичні та інші методи для оцінки достовірності отриманих даних.
10. Виконати графічне, картографічне зображення результатів вимірювання та аналізу, для створення моделі досліджуваного об'єкту, явища, ефекту.
11. Проаналізувати екологічні платежі підприємства для оцінки економічного збитку від забруднення навколишнього середовища.
12. Проаналізувати еколого-технологічні аспекти функціонування підприємства для рекомендації природоохоронних заходів.
13. Проаналізувати економічну ефективність природоохоронних заходів для захисту, стабілізації та оздоровлення довкілля.
14. Оформити звіт про проходження переддипломної практики
15. Надати звітні документи керівнику практики та зробити доповідь на підсумковому обговоренні результатів виробничої практики.

6. Структура виробничої практики

Найменування завдання	Рекомендації щодо виконання	Результат	Термін виконання
Ознайомлення з базою практики, інструктажі з техніки безпеки	Засвоїти структурні підрозділи бази практики, їх функції	Розділ звіту	1-й тиждень
Ознайомлення з робочим місцем практики, обладнанням та матеріалами, правилами техніки безпеки	Звернути увагу на використання сучасних приладів, інструментів, обладнання	Розділ звіту	1-й тиждень
Участь у виконанні робіт на місці практики	Звернути увагу на використання сучасних методів та прийомів робіт	Розділ звіту	2-й-4-й тижні
Екскурсії по іншим об'єктам бази практики	Використати поради керівника практики	Розділ звіту	2-й-4-й тижні
Виконання індивідуального завдання	Використати поради керівника практики	Розділ звіту	5-й тиждень
Написання та оформлення звіту	Згідно структури звіту	Оформлени й звіт	6-й тиждень

Форми контролю:

Контроль за роботою здобувачів під час практики здійснює керівник практики від кафедри. При диференційованому оцінюванні здобувача враховується рівень теоретичної підготовки майбутнього еколога, якість виконання завдань практики, рівень оволодіння педагогічними вміннями і навичками, акуратність, дисциплінованість, якість оформлення документації та час її подання.

Підведення підсумків практики

Практика вважається студентом виконаною за наявності:

- звіту практики, оформленого згідно вимог;
- щоденника з результатами проведених робіт разом з відгуком та оцінкою керівника практики від виробництва і характеристикою про роботу студента на відповідній посаді;
- захисту звіту та отримання заліку.

Захист звіту про проходження практики

Після закінчення терміну практики студенти звітують про виконання програми та індивідуального завдання, що відбувається у формі подання письмового звіту, оціненого спочатку керівником від бази практики.

Письмовий звіт разом з іншими документами, установленими в університеті (http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2021/07/poloj_praktyka_june2021.pdf), подається на рецензування керівникові практики від університету.

На залік з виробничої практики студент має подати весь пакет документів, передбачених робочою програмою практики (щоденник практики, письмовий звіт про проходження практики, характеристику від бази практики тощо). Оформлюється звіт відповідно до вимог, встановлених керівником університету.

Звіт про практику(з диференційованою оцінкою) здобувач захищає на засіданні комісії, призначеної завідувачем кафедри. До складу комісії можуть входити: декан, завідувач кафедри, керівники практики від університету, а коли це можливо, від баз практики.

Комісія приймає залік у терміни, визначені наказом про практику, але це має відбутись не пізніше ніж протягом десяти днів після її закінчення.

Диференційована оцінка за виробничу практику вноситься в заліково-екзаменаційну відомість, індивідуальний навчальний план здобувача. У разі отримання незадовільної оцінки під час складання заліку студенту надається право проходження практики повторно та після належного доопрацювання звіту й індивідуального завдання надається можливість скласти залік вдруге. Отримання незадовільної оцінки з практики вже під час ліквідації заборгованості перед комісією означає відрахування студента з університету.

Критерії оцінювання:

Максимальна кількість балів, що здобувач вищої освіти може отримати за опанування освітнього компоненту, дорівнює 100 (100%).

Оцінювання результатів навчання, сформованих під час виконання програми виробничої практики, здійснюється за такими показниками:

№	Вид контролю	Бали
1	Виконання завдань практики з оцінкою керівника від бази практики	50
2	Оформлення звіту	20
3	Виступ з доповіддю на захисті практики	10
4	Презентація результатів	10
5	Відповіді на запитання	10
ВСЬОГО		100

Залікова оцінка складається з суми балів, які набрав здобувач за кожний вид діяльності. Відповідність оцінок за різними системами (100-бальна система, ECTS, 4-бальна національна система) наведено в таблиці:

Шкала оцінювання:

Національна	Відсоток	Шкала ECTS
відмінно	90 – 100%	A – відмінно – відмінне виконання роботи з незначною кількістю помилок
добре	83 – 89%	B – дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками
	75 – 82%	C – добре – загалом правильна робота з кількома грубими помилками
задовільно	63 – 74%	D задовільно – посередньо, зі значною кількістю недоліків
	50 – 62%	E достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії оцінки
незадовільно	21 – 49%	FX незадовільно – для одержання кредиту потрібне деяке доопрацювання
	0 – 20%	F незадовільно – здобувач вищої освіти має відвідати факультативні заняття для повторного оцінювання освітнього компонента

Вважається що студент опанував освітній компонент у тому разі якщо набрав більше 50 % балів.

У разі, якщо здобувач вищої освіти вважає оцінку за екзамен або залік необ'єктивною, він може подати звернення про оскарження результатів оцінювання відповідно до затвердженої процедури (http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/2_10_prot_zabezp_yakist_osvita_2020.pdf).

Перескладання освітнього компонента відбувається за процедурою: http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2020/05/2_2_prot_zabezp_yakist_osvita.pdf.

Основна навчальна література

1. Методичні рекомендації до виконання кваліфікаційної роботи бакалавра (для здобувачів освітньої програми «Екологія», галузі знань 10 Природничі науки першого (бакалаврського) рівня вищої освіти) / укл.: Н. Ю. Мацай, Є. В. Попов, С. В. Петренко, Ю. В. Гаврилюк, О. П. Губська, К. С. Березенко. Старобільськ: Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2021. 50 с.
2. Методологія та організація наукових досліджень (в екології): підручник/ М.О. Клименко, В.Г. Петрук, В.Б. Мокін, Н.М. Вознюк. – Херсон: Олді-плюс, 2012. – 474 с.
3. Методологія та організація наукових досліджень в екології: Практикум / Н.О. Зоріна. – Івано-Франківськ: ІФНТУНГ. – 2017. 40 с.
4. Адаменко О. М. Методологія та організація наукових досліджень в екології: підручник /О. М. Адаменко, Н. О. Зоріна. – Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2015. – 173 с.
5. Основи методології та організації наукових досліджень: Навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнтів / за ред. А. Є. Конверського. — К.: Центр учбової літератури, 2010. — 352 с.

6. Калінін М.І., Єлісеєв В.В. Біометрія: Підручник для студентів вузів біологічних і екологічних напрямків. - Миколаїв: Вид-во МФ НаУКМА, 2000. - 204 с

Інформаційні ресурси

1. <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/>- Офіційний сайт Верховної Ради України
2. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text> – Закон України про наукову і науково-технічну діяльність;
3. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3322-12#Text> - Закон України про науково-технічну інформацію;
4. <http://www.nbuv.gov.ua/node/554> – електронний каталог Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського;
5. <http://www.udcsummary.info/php/index.php?lang=uk&pr=Y> – WEB сайт УДК
6. <http://www.menr.gov.ua> – офіційний сайт Міністерства екології України.
7. <https://www.eco-lugansk.gov.ua>– сайт Департаменту комунальної власності, земельних, майнових відносин, екології та природних ресурсів Луганської області
8. <https://www.lg.dei.gov.ua/> – сайт Державної екологічної інспекції у Луганській області
9. <https://redbook-ua.org/> - Червона книга України
10. <http://www.ecoleague.net> – сайт Всеукраїнської екологічної ліги
11. <http://do.luguniv.edu.ua/course/index.php?categoryid=124> - Освітній портал ЛНУ імені Тараса Шевченка – Digital Office
12. http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2021/07/poloj_praktyka_june2021.pdf